

اقتصاد برای مدیران کسب و کار

دوره MBA

* بنگاه و نظریه تقاضا

* تولید و هزینه های تولید

* اقتصاد کار

* تجزیه و تحلیل مخاطره

* مالیات بر ارزش افزوده

جلسه اول

مدیریت و بنگاه / نظریه تقاضا

بنگاه :

سازمانی است که منابعی را به منظور تولید کالاها و خدمات برای فروش، ترکیب و سازماندهی میکند.

مالکین / سهامداران

مدیران

کارگران

سلسله مراتب در ساختار بنگاه

تمایز بین اهداف این سه گروه عامل مهمی در تعیین اندازه نهایی بنگاه ، ساختار و عملکرد آن است.

محدودیت های بنگاه:

محدودیت های اصلی :

* منابع تولید

* سرمایه

* نیروی انسانی

* زمین

* حقوقی و دولتی

محدودیت های تبعی :

بهداشت و محیط زیست ، استاندارد ، حداقل حقوق ، ایمنی ، سوبسید اجباری ، سقف و کف قیمت

جایگاه سود در عملکرد بنگاه

سود در بلند مدت ، علائم حیاتی و مهمی را برای انعکاس دادن تغییر در تقاضا و سلیقه های مشتریان به منظور تخصیص مجدد منابع جامعه ارائه می کند.

سود بالا:

بنگاه ها را به توسعه فعالیت خود تشویق و بنگاه های دیگر را به ورود به صنعت ترغیب می کند.

سود پایین:

بنگاه ها را به افزایش کارایی در فعالیتهای خود تشویق و برخی بنگاه ها را به خروج از صنعت ترغیب می کند.

بازدهی برای سود:

۱- تقسیم کار

۲ - تخصص گرایی

۳- یادگیری ضمن کار

مهمترین نظریه های بنگاه برای کسب سود

➤ نظریه کنترل عرضه و تقاضا (انحصار)

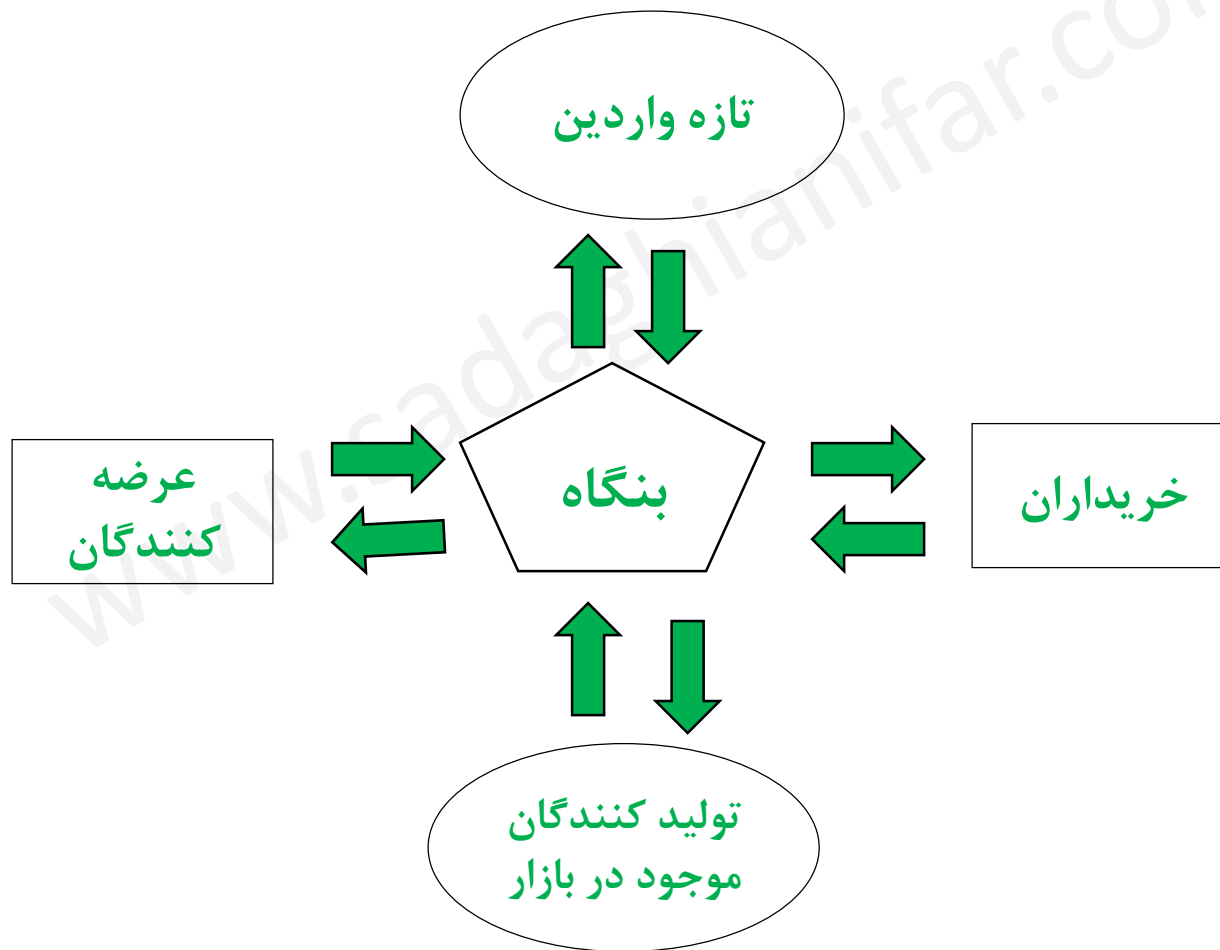
➤ نظریه نوآوری : پاداش به نوآور موفق بعنوان سود اقتصادی

➤ نظریه کارایی مدیریتی : مدیریت کارآ تر = برگشت سرمایه سریعتر و بیشتر

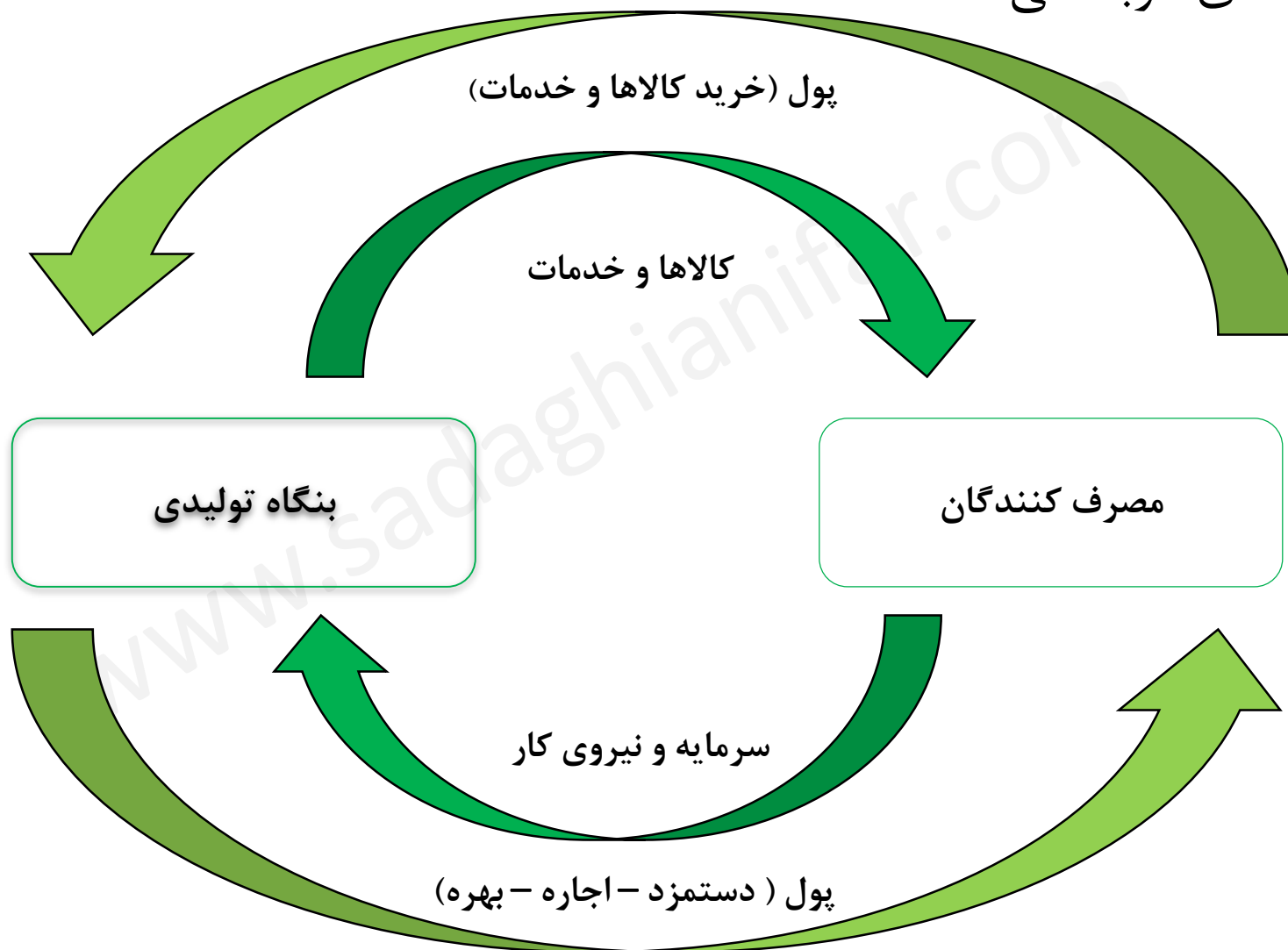
جایگاه بنگاه در فضای اقتصادی

دولت

سیستم ساده اقتصادی دوبرخشی

وظایف یک سیستم اقتصادی

* چه چیزی و برای چه کسی تولید شود ؟

کدام خواسته های یک مصرف کننده یا خواسته های کدام مصرف کنندگان مهم تر است؟
کدام مفید تر است ؟

تولید چه چیزی و برای چه کسی را - قیمت ها و پرداخت پول - تعیین میکند.

* چگونه تولید شود ؟

تشکیلات و سازمان تولید چگونه باشد ؟

منابع چگونه به تولید کالاهای انتخابی اختصاص یابند؟

چگونگی تولید را - سیستم قیمت ها و تقاضا - تعیین می کند.

(صرف منابع کمیاب برای کالاهای با تقاضای بالا)

وظایف یک سیستم اقتصادی

* چگونه توزیع شود ؟

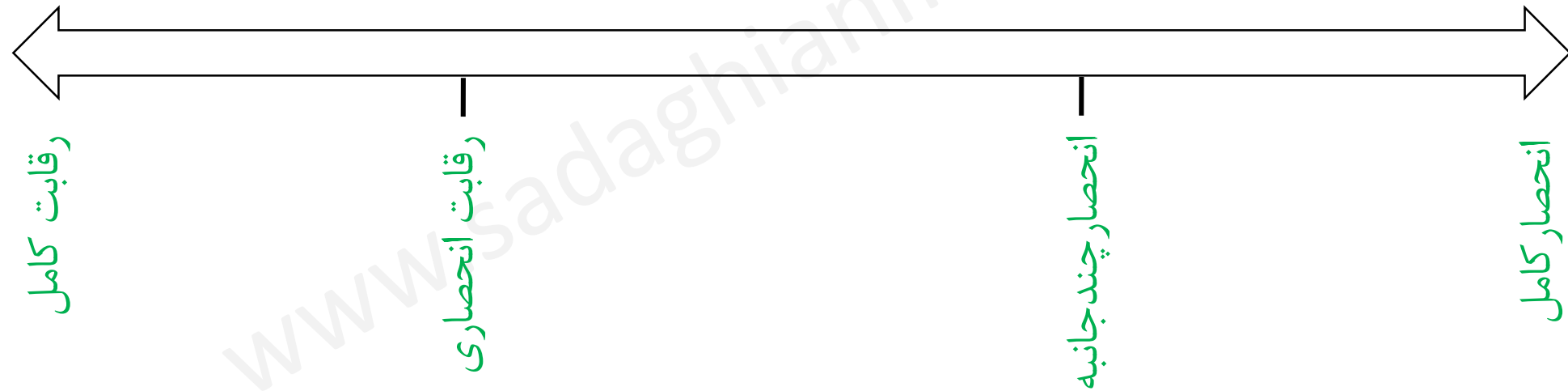
چگونگی توزیع را - قیمت ها و پرداخت پول - تعیین می کند .
(درآمد بالاتر = کسب سهم بیشتری از خدمات و کالاها)

مفهوم کارایی اقتصادی:
ترکیب مناسب منابع و روش تولید متناسب
کارایی بالاتر = سود بیشتر

ساختار بازار

به وضعیتی رقابتی که در آن خریداران و فروشندگان محصول، عمل می کنند اطلاق می شود.

خصوصیات رقابت کامل

زیاد خریداران و فروشندگان (بقدری کوچ کند که تاثیری بر قیمت و مقدار ندارند)
تولید محصولات مشابه و همگن (خوشرویی و تبلیغات و ابتکارات فردی عامل جذب مشتریان و افزایش فروش)
تحرک کامل منابع

اطلاع کامل عاملین اقتصادی از بازار (نسبی ، بسته به میزان شفافیت بازار، سیاسی کاری)
ورود به صنعت و خروج از آن آسان است

خصوصیات انحصار کامل

وجود یک فروشنده (جانشینی برای کالای تولیدی او وجود ندارد یا توان تولید در دیگران وجود ندارد)
ورود به صنعت غیرممکن یا بسیار مشکل است
انحصار طبیعی - انحصار مصنوعی - انحصار رانتهی
انحصار کامل در خرید نیز وجود دارد (وجود یک خریدار)

خصوصیات رقابت انحصاری

فروشندگان زیاد برای محصولات همگن جانشین نزدیک یکدیگر ولی متفاوت از هم ، قیمت ها در بازار از هم متفاوت است
ورود و خروج به صنعت در بلند مدت آسان است
ورود رقبا به صنعت باعث کاهش سود می گردد (تبلیغات و ابتکارات عامل جذب مشتریان و افزایش فروش)

خصوصیات انحصار چند جانبه

فروشندگان محدود برای محصولات همگن (فولاد، سیمان، مس) یا ناهمگن (اتومبیل، سیگار)
ورود به صنعت امکان پذیر است ولی آسان نیست
وابستگی زیاد و متقابل در عین رقابت بین واحد های تولیدی
عکس العمل سریع هربنگاه به حرکات بنگاه دیگر

۳ مدل اخیر ، رقابت ناقص نامیده می شوند

وضعیت درمقابل قیمت	رقابت کامل	رقابت انحصاری	انحصار چندجانبه	انحصار کامل
تعداد فروشندگان	کاملاً قیمت پذیر	بسته به قدرت چانه زنی	قیمت گذار	کاملاً قیمت گذار
تعداد خریداران	خیلی زیاد	زیاد	کم	انفرادی
نوع کالاها	همگن	خیلی زیاد	خیلی زیاد	بسته به نوع کالا
هدف بنگاه	حداکثرکردن سود در کوتاه مدت	همگن	همگن - ناهمگن	منحصر بفرد
متغیر راهبردی	حداکثرکردن سود در کوتاه مدت	حداکثرکردن سود در کوتاه مدت	حداکثرکردن سود در بلند مدت	حداکثرکردن سود در کوتاه مدت و بلند مدت
واکنش رقبا به تغییرات قیمت	مقدار	قیمت و مقدار	قیمت و مقدار	قیمت و مقدار
رابطه قیمت و میزان تولید یا فروش	هیچ	نسبتاً زیاد	زیاد	هیچ
فعالیت های پیشبرد فروش - تبلیغات	هیچ	تفاوت جزئی	قیمت بیشتر و تولید کمتر	قیمت بیشتر و تولید کمتر
تنوع کالاهای در دسترس مصرف کننده	بسته به ابتکارات شخصی	موثر	استفاده وسیع	ممکن است استفاده شود
	زیاد	نسبتاً زیاد	نسبتاً زیاد	منحصر بفرد

جلسه دوم

تولید و هزینه های تولید

تولید چیست؟

فرایند تبدیل عوامل تولید یا منابع (داده) به کالاها و خدمات (ستاده) تولید نامیده می شود.

این فرایند چگونه انجام می پذیرد ؟

اصطلاحات تولید

کوتاه مدت

بلند مدت

بازده نسبت به مقیاس

✓ مسئله :

با فرض وجود بازده ثابت نسبت به مقیاس ، اگر بامیزان سرمایه ثابت، میزان نیروی کار را در هر دوره از زمان ۱۰٪ افزایش دهیم محصول چه میزان افزایش خواهد یافت؟

۱۰٪ افزایش

۱۰٪ کاهش

بیش از ۱۰٪ افزایش

کمتر از ۱۰٪ افزایش

قانون بازده نزولی

با بکارگیری نیروهای بیشتر و بیشتری برای انجام یک کار مشخص (یا یک سری کار مشخص) در یک واحد ثابت ، بازدهی نیروی کار کاهش می یابد.

سرمایه چطور؟!

✓ مسئله:

تابع تولید ارائه شده دارای چه نوع بازدهی نسبت به مقیاس است؟

3K	۹۰	۱۴۰	۱۸۰
2K	۸۰	۱۲۰	۱۴۰
1K	۶۰	۸۰	۹۰
	1L	2L	3L

هزینه های تولید

هزینه های آشکار

مخارج ملموس بنگاه برای خرید یا اجاره نهاده های مورد نیاز

هزینه های ضمنی

بکارگیری نهاده هایی که مالکیت آنها متعلق به بنگاه است و در جریان تولید بکار گرفته می شود

ارزش این نهاده ها باید توسط بنگاه برآورد شده و محاسبه شود

منابع محاسبه ؟

دیدگاه های حسابداری و اقتصادی در مورد هزینه ها

هزینه های تولید

هزینه های ثابت

تعهدات بنگاه برای تمامی نهاده های ثابت برای یک دوره مشخص

هزینه های متغیر

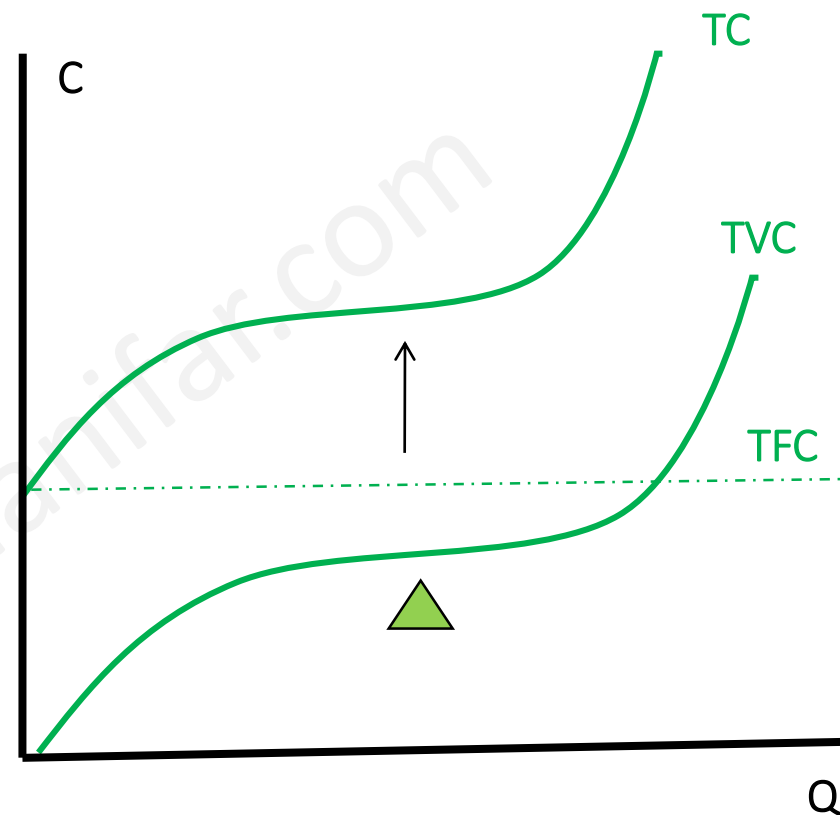
تعهدات بنگاه برای تمامی نهاده های متغیر برای یک دوره مشخص

$$TFC + TVC = TC$$

Q	TFC	TVC	TC
۰	۶۰	۰	۶۰
۱	۶۰	۳۰	۹۰
۲	۶۰	۴۰	۱۰۰
۳	۶۰	۴۵	۱۰۵
۴	۶۰	۵۵	۱۱۵
۵	۶۰	۷۵	۱۳۵
۶	۶۰	۱۲۰	۱۸۰

هزینه های تولید

✓ مسئله

تعداد و تولید متوسط کارگران یک کارگاه مفروض است

تولید متوسط AP	تعداد کارگران
۳۰	۵
۳۱	۶
۳۳	۷
۳۴	۸
۳۴	۹

با بکارگیری چندمین کارگر ، بازده نزولی شروع می شود؟

✓ مسئله

اگر کارگران یا کارمندان یک واحد از بنگاه را بتوان در هر زمان اخراج کرد یا به هر دلیلی دستمزد آنان را نپرداخت یا در زمان دلخواه پرداخت ، کل دستمزد های پرداختی های بنگاه به آن بخش را باید تحت عنوان کدام هزینه در نظر گرفت؟

هزینه های ثابت

هزینه های متغیر

روش های قیمت گذاری رایج

* قیمت گذاری تولیدات چندگانه با تقاضای وابسته (جانشین یکدیگر)

بنگاه باید برای قیمت گذاری یک محصول ، اثر تغییر قیمت محصول موردنظر روی تقاضای کالا(های) دیگر را در نظر بگیرد.

* قیمت گذاری انتقالی : فروش کالاهای نیمه ساخته توسط بخش های مختلف (مراکز سود) به سایر بخش ها

* قیمت گذاری اضافه بر هزینه

زمانی که اطلاعات برای تعیین درآمد و هزینه نهایی جهت تعیین سطح تولید وجود ندارد، بنگاه ابتدا هزینه های خود را محاسبه می کند و سپس میزان سود مورد نظریا موردعلاقه خود را به هزینه ها اضافه می کند.

تبعیض قیمت

برای اعمال تبعیض قیمت ۳ شرط اصلی لازم است :

۱- کنترل بنگاه روی قیمت کنترل داشته باشد (رقابتگر ناقص)

۲- حساسیت بازار نسبت به قیمت برای مقادیر متفاوت محصول در بین گروه های متفاوت مشتریان ، یکسان نباشد

۳- بازارها و مشتریان تفکیک پذیر باشند

آیا تبعیض قیمت همیشه ناپسند است ؟

تبعیض قیمت

درجه اول

هرواحد محصول بطور جداگانه وبه بالاترین قیمت بفروش می رسد.

غیر معمول

درجه دوم

بنگاه برای هرواحد کالا در یک دسته ، یک قیمت و برای دسته های بعدی همان کالا قیمت متفاوت در نظر میگیرد.

درجه سوم

برای یک نوع کالا در بازارهای مختلف ، قیمت های مختلف مطالبه می شود.

معمولترین تبعیض

جلسه سوم

اقتصاد کار

www.sadaghianifar.com

تقاضای نیروی کار

بیان کننده ارتباط میان نرخ دستمزد و مقدار نیروی کاری است که کارفرما تمایل دارد بکارگیرد.

تقاضای کار بطور عمده تابعی از ساختار و شیوه تولید است و کارفرما سعی میکند با توجه به حداکثرسازی سود، اشتغال و محصول را تعدیل کند.

عوامل موثر بر تقاضای کار

سرمایه گذاری و کارایی آن

افزایش تولید $\leftarrow$ افزایش تقاضا برای کار

ظرفیت تولید و میزان بکارگیری آن

ظرفیت سازی بیشتر $\leftarrow$ افزایش تقاضا برای کار

تکنولوژی تولید (سرمایه بر یا کاربر)

تکنولوژی کاربر $\leftarrow$ بازدهی نزولی نیروی کار $\leftarrow$ افزایش هزینه L نسبت به K $\leftarrow$ تولید سرمایه بر

بهره وری نیروی کار و سرمایه

بهره وری کار و سرمایه در واحدهای دارای ظرفیت بیکار $\leftarrow$ تقاضا برای کار $\uparrow$

بهره وری کار و سرمایه در واحدهای دارای ظرفیت کامل بر اثر تکنیک تولید $\leftarrow$ تقاضا برای کار $\downarrow$

سیاست های اقتصادی

شاخص های اشتغال

۱- نسبت اشتغال به جمعیت (نرخ اشتغال)

نسبت افراد درس کاریک کشور (جامعه - صنعت) که شاغل هستند به کل جمعیت درس اشتغال کشور (جامعه - صنعت) کاربرد: شناخت توانایی صنعت برای ایجاد اشتغال

۲- وضع شغلی (تمایز بین گروه های شاغلین)

حقوق بگیران - خوداشتغالان
کاربرد: نمایشگر توزیع نیروی کار بر حسب وضع درآمد

۳- اشتغال بر حسب بخشهای اقتصادی

کشاورزی ، صنعت ، خدمات
کاربرد: شناخت جابجایی گسترده در اشتغال و مراحل توسعه

۴- کارکنان و کارپاره وقت

کاربرد: نرخ انعطاف پذیری در بازار کار - برون سپاری - توزیع زمان بین بیکاران

۵- ساعات کار (در طول روز، هفته)

کاربرد: شناخت اثرات جسمی و روحی کار روی کارکنان ، سلامت و رفاه ، انگیزه ها ، جابجایی

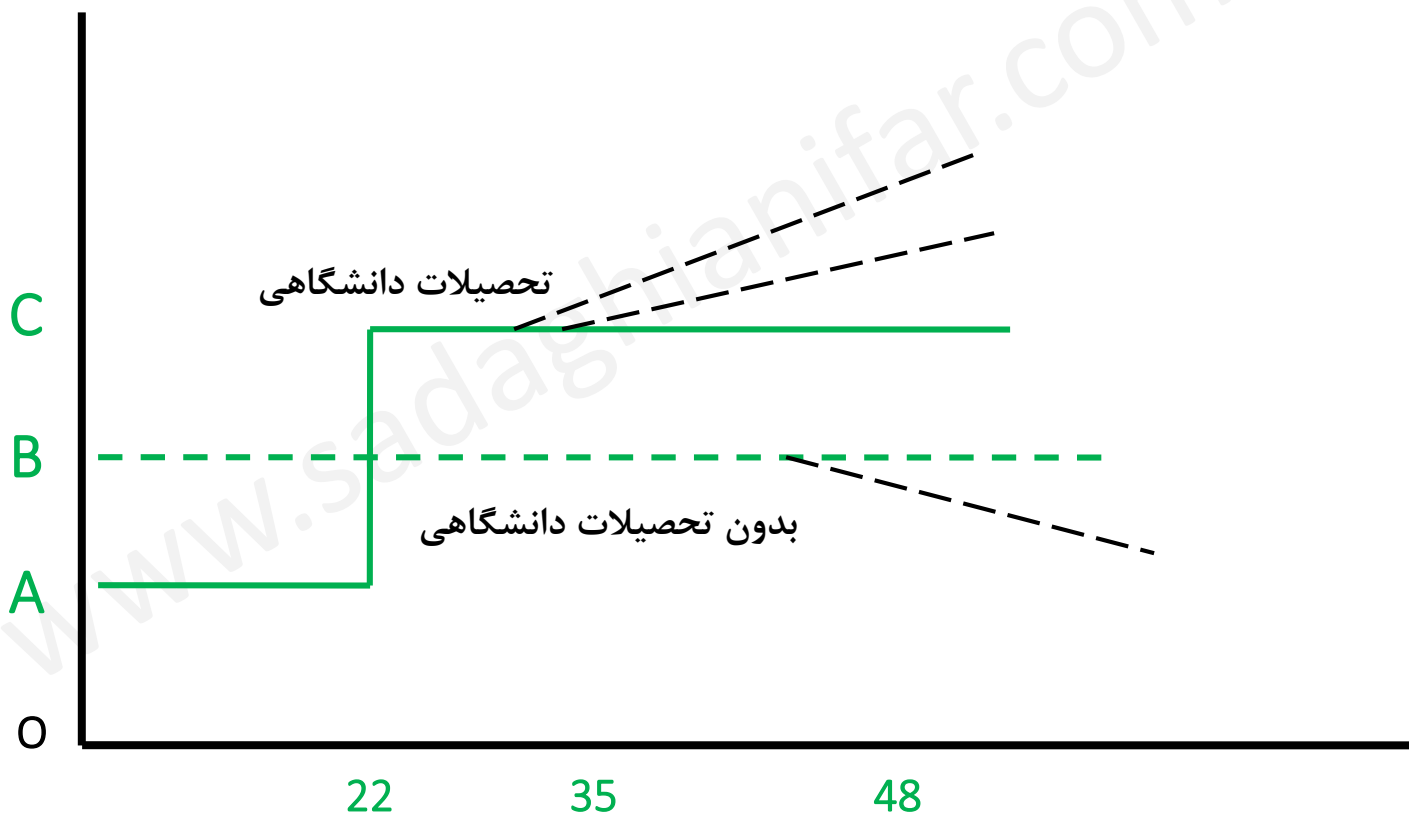
۶- اشتغال در اقتصاد غیررسمی

نسبت شاغلان غیررسمی به کل شاغلان

کاربرد: بررسی بازار صنعت یا صنف ، چه میزان از شاغلین از راه غیررسمی در صنعت شما کسب درآمد می کنند

تأثیر تحصیلات بر درآمد

انواع عمده بیکاری

بیکاری اصطکاکی

بیکاری ساختاری

نرخ طبیعی بیکاری

ابزارهای کاربردی

میزان گردش ناخواسته نیروی انسانی

اخراج + بازنشستگی پیش از موعد + تعلیق

مجموع تعداد کارکنان در میانگین زمانی معین

هزینه استخدام کارکنان

هزینه آگهی + دستمزد موسسه کاریابی + هزینه مراجعه متقاضیان (پذیرایی و تبلیغات) + دستمزد مشاور + X٪ هزینه های اضافی

تعداد کارکنان جدید

نرخ نگاهداشت کارمندان کلیدی

تعداد کارکنان باقیمانده در پایان دوره (شرکت / بخش)

مجموع تعداد کارکنان در ابتدای دوره

غیبت از کار (کلی / طبقه شغلی)

تعداد روزهای کاری از دست رفته در مدت زمان مشخص / برای یک شغل مشخص

مجموع تعداد روزهای کاری بدست آمده در همان بازه زمانی / نفر ساعت

جلسه چهارم

تجزیه و تحلیل مخاطره

موقعیت های تصمیم گیری برای مدیران

✓ اطمینان

موقعیتی که در آن ، یک نتیجه و پیامد برای تصمیم وجود دارد که آن نیز شناخته شده و معلوم است .

✓ مخاطره

موقعیتی که در آن ، بیش از یک نتیجه و پیامد برای تصمیم وجود دارد که احتمال هر کدام از آنها نیز شناخته شده و معلوم یا قابل تخمین است .

✓ عدم اطمینان

موقعیتی که در آن ، بیش از یک نتیجه و پیامد برای تصمیم وجود دارد که احتمال هیچکدام از آنها نیز شناخته شده و معلوم یا قابل تخمین نیست .

توزیع احتمال

احتمال وقوع یک پیشامد برابر است با فرصتی که آن پیشامد برای وقوع دارد. با فهرست کردن همه پیامدهای ممکن یک واقعه و احتمال وقوع مربوط به هر کدام از آنها، **توزیع احتمال** بدست می آید.

جمع احتمالات = ۱ یا ۱۰۰٪

مسئله

محاسبه سود مورد انتظار دو طرح

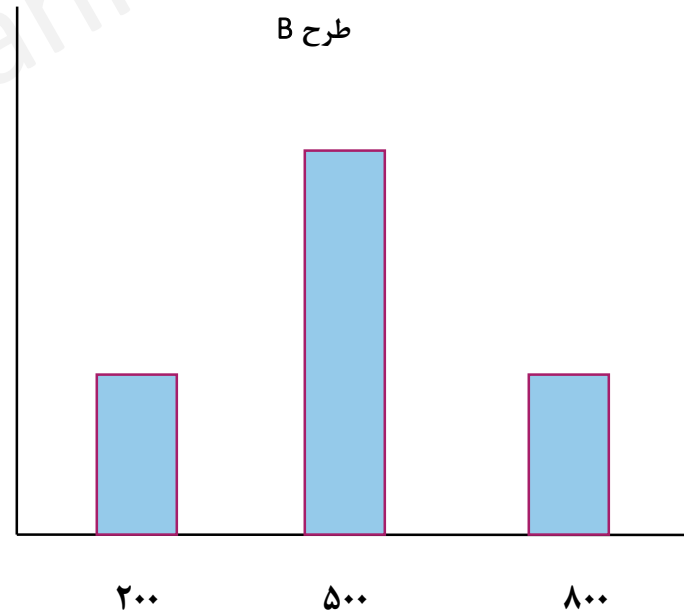
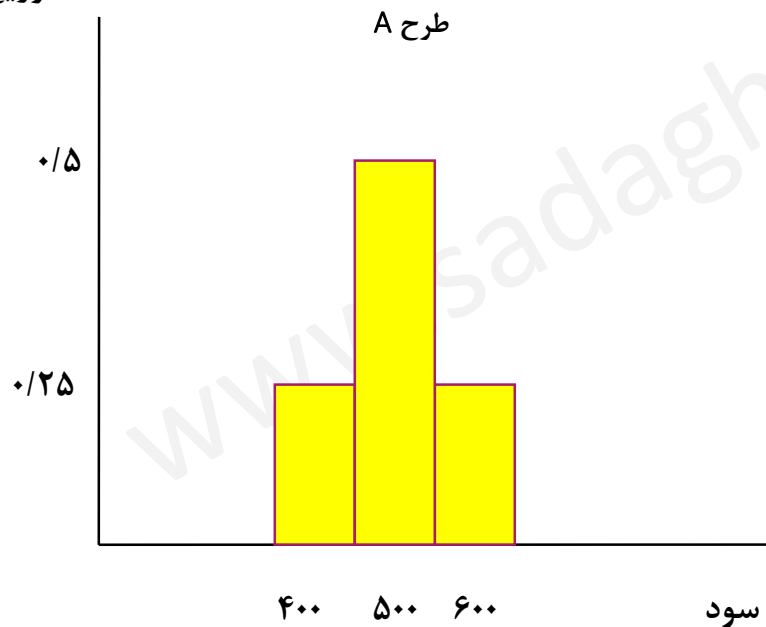
	وضعیت اقتصادی	احتمال رخداد	درآمد حاصل از سرمایه گذاری	ارزش انتظاری	
طرح A	رونق	۰/۲۵	۶۰۰	۱۵۰	
	عادی	۰/۵۰	۵۰۰	۲۵۰	
	رکود	۰/۲۵	۴۰۰	۱۰۰	
				۵۰۰	سود مورد انتظار
طرح B	رونق	۰/۲۵	۸۰۰	۲۰۰	
	عادی	۰/۵۰	۵۰۰	۲۵۰	
	رکود	۰/۲۵	۲۰۰	۵۰	
				۵۰۰	سود مورد انتظار

مقایسه توزیع احتمال سود دو طرح A و B

$$A > B$$

توزیع احتمال

انحراف معیار (اندازه گیری مطلق مخاطره)

	انحراف	مربع انحراف	احتمال وقوع	ناهمسازی
طرح A	$600 - 500 = 100$	10000	0/25	2500
	$500 - 500 = 0$	0	0/50	0
	$400 - 500 = -100$	10000	0/25	2500
				5000
	$\sigma = 71$			
طرح B	$800 - 500 = 300$	90000	0/25	22500
	$500 - 500 = 0$	0	0/50	0
	$200 - 500 = -300$	90000	0/25	22500
				45000
	$\sigma = 212$			

تحلیل سود واحد و سر به سر
میزان تولید بنگاه در نقطه سر به سر

$$Q = \frac{TFC}{P - AVC}$$

مسئله

(1) $TFC=300$, $P=20$, $AVC=10$

(2) $TFC = 200$

(3) $AVC = 5$

(4) $P = 30$

$Q = ?$

جلسه پنجم

مالیات بر ارزش افزوده

مالیات بر ارزش افزوده

نوعی مالیات چند مرحله ای است که در مراحل مختلف تولید و توزیع ، براساس درصدی از ارزش افزوده کالاهای تولید شده یا خدمات ارائه شده اخذ می گردد.

ارزش افزوده چیست ؟

فلسفه وجودی مالیات بر ارزش افزوده

- ۱- انتقال پایه مالیاتی از درآمد به مصرف و افزایش انگیزه های سرمایه گذاری با افزایش پس انداز
- ۲- مرحله ای کردن اخذ مالیات در فرایند تولید و جلوگیری از انباشت مالیات در مرحله فروش
- ۳- معافیت کالاهای صادراتی از پرداخت مالیات در مراحل مختلف و استرداد مالیات پرداختی بابت نهاده ها به صادرکننده
- ۴- مشمول مالیات قراردادن کالاهای وارداتی برای بهبود وضعیت ترازبازرگانی و افزایش توان صادراتی
- ۵- عدم ایجاد اختلال در فرایند تولید و تخصیص سرمایه و عدم تغییر در تقاضا و عرضه و خنثی بودن از نظر اقتصادی

مزایای مالیات بر ارزش افزوده

۱ - کاهش فرار مالیاتی بدلیل پایین بودن نرخ آن

۲ - منبعی باثبات از درآمد برای دولت

۳ - قابلیت کنترل نوسانات مصرف (معافیت کالاهای اساسی و افزایش مالیات کالاهای لوکس)

۴ - انعطاف پذیری در تطابق با وضعیت اقتصادی کشور

۵ - کمتر بودن اثرات تورمی این مالیات نسبت به سایر مالیات های غیرمستقیم

ایرادات وارد بر مالیات بر ارزش افزوده

۱- اثر تنزلی

۲- تورم زایی بدلیل انتقال نهایی مالیات به مصرف کننده

۳- افزایش هزینه های مصرفی خانوار

۴- احتمال وجود تبانی و تقلب بین خریدار و فروشنده

نظام مالیات بر ارزش افزوده بر این پایه استوار است که در طی فرایند تولید و هر زمان که افزایشی در محصول یا ارزش آن ایجاد گردد، بخشی از این افزایش در ارزش به دولت منتقل می گردد.

محاسبات ارزش افزوده

براساس ارزش معاملات یا ارزش کالاها و خدمات

ارزش معاملات واسطه ای - ارزش معاملات نهایی = ارزش افزوده

یا

(ارزش مواد اولیه + ارزش کالاها و خدمات واسطه ای) - ارزش کالاها و خدمات تولید شده = ارزش افزوده

براساس ارزش دریافتی عوامل تولید

استهلاک عوامل تولید + سود + بهره + اجاره + دستمزد و حقوق = ارزش افزوده

✓ مثال

شرح	تولید کننده ۱	تولید کننده ۲	تولید کننده ۳	تولید کننده ۴	جمع کل
خرید	۰	۳۰۰۰۰	۴۵۰۰۰	۷۰۰۰۰	۱۴۵۰۰۰
فروش	۳۰۰۰۰	۴۵۰۰۰	۷۰۰۰۰	۱۲۰۰۰۰	۲۶۵۰۰۰
ارزش افزوده	۳۰۰۰۰	۱۵۰۰۰	۲۵۰۰۰	۵۰۰۰۰	۱۲۰۰۰۰
مالیات با نرخ ۲۰٪	۶۰۰۰	۳۰۰۰	۵۰۰۰	۱۰۰۰۰	۲۴۰۰۰

روشهای اعمال مالیات بر ارزش افزوده

روش تجمعی مستقیم

نرخ مالیات $\times$ (سود + اجاره + بهره + دستمزد)

روش تفریقی مستقیم

نرخ مالیات $\times$ (ارزش معاملات واسطه ای - ارزش کل معاملات)

آستانه معافیت

معیارهای آستانه معافیت

حجم فروش سالیانه

مقدار سرمایه مورد استفاده

سطح اشتغال

حجم خرید سالیانه

نوع تجارت

نرخ های مالیاتی

نرخ استاندارد

نرخ زیر استاندارد

نرخ بالای استاندارد

نرخ صفر

فرار مالیاتی

راه های فرار از مالیات بر ارزش افزوده

ادعای اغراق آمیز درمورد استرداد

عدم ثبت خرید های نقدی

عدم گزارش فروش کالاهای وارداتی مشمول مالیات

اغراق در صادرات

شرکت های جعلی

www.sadaghianifar.com

sadaghianifar

sadaghianifar@gmx.com

0912-4969-112